

Valtioneuvoston päätös Fingrid Oyj:n hakemukseen saada kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetussa laissa (603/1977, jäljempänä lunastuslaki) tarkoitettu lunastuslupa ja ennakkohaltuunottolupa (Vuennonkoski–Viitajärvi).

Annettu Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2023

Fingrid Oyj (jäljempänä hakija) on pyytänyt lupaa saada lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Tornion kaupungissa ja Ylitornion kunnassa.

Lunastus alkaa Ylitornion kunnassa sijaitsevalta kiinteistöltä Kainuun Voima 976-403-62-2 ja päättyy Tornion kaupungissa sijaitsevalle kiinteistölle Viitajärven sähköasema 851-420-62-1. Johdon pituus on noin 47,4 kilometriä.

Hakijan tarkoituksena on rakentaa Suomen ja Ruotsin valtioiden rajalta Vuennonkosken ja Viitajärven rakennettavan sähköaseman välille uusi 400 kV voimajohto. Hakija suunnittelee yhteistyössä Ruotsin kantaverkkoyhtiö Svenska kraftnätin kanssa kolmannen 400 kV voimajohdon rakentamista Muhoksen Pyhänselästä Keminmaan kautta Ruotsin puolelle Messaureen. Vuonna 2025 valmistuva hanke tunnetaan nimellä Aurora Line. Vuennonkoski–Viitajärvi voimajohtoyhteys on osa Aurora Line -voimajohtoa, jolla on tarkoitus kasvattaa rajasiirtokapasiteettia Ruotsin ja Suomen välille.

Hakija ja Svenska kraftnät tekivät vuonna 2016 selvityksen rajasiirtokapasiteetin kehittämistarpeista. Tarkastelun keskeisenä lähtökohtana oli sähkömarkkinalain (588/2013) hakijalle asettamat Suomen sähköjärjestelmän järjestelmävastuu sekä kehittämis- ja liittämiselvoitteet, samoin kuin sähkön laadun ylläpitäminen riittävän korkeana. Selvityksen mukaan sähkönsiirto Suomen ja Ruotsin välillä on Euroopan ruuhkaisimpia suhteessa sähkönsiirtoverkon kapasiteettiin. Maiden välinen rajasiirtokapasiteetti on usein riittämätön, jolloin sähkömarkkinat eivät voi toimia tehokkaasti ja sähkön hinnat eriytyvät. Tuontitilanteessa tästä seuraa sähköhinnan nousu Suomessa.

Selvitetyistä erilaisista sähkönsiirtokapasiteetin kasvattamisen vaihtoehdoista uusi vaihtosähköyhteys Pohjois-Suomesta Pohjois-Ruotsiin nousi esiin kannattavimpana niin kansantaloudellisesti kuin teknisesti. Yhteys liittää Suomen vahvemmin osaksi pohjoismaista sähköjärjestelmää ja parantaa sähkön toimitusvarmuutta Pohjoismaissa ja laajemmin Itämeren alueella.

Projekti nimettiin EU-komission yhteisen edun mukaisten hankkeiden (Projects of Common Interest, PCI) listalle 23.11.2017. Status voidaan myöntää hankkeille, jotka ovat oleellisia EU:n energian sisämarkkinoille ja EU:n energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamiselle. EU:n energiapoliitiikan päätavoitteena on edullinen, toimitusvarma ja kestävästi tuotettu energia.

Työ- ja elinkeinoministeriö on 15.10.2021 myöntänyt hankkeelle sähkömarkkinalain mukaisen rajayhdysjohdon hankeluvan.

Pylväältä 1 pylväälle 15 saakka rakennettava voimajohto sijoittuu Petäjäskoski–Letsi 400 kV voimajohdon rinnalle sen eteläpuolelle. Uutta lunastusalueutta tulee 43 metriä. Pylväältä 16 pylväälle 34 saakka rakennettava voimajohto sijoittuu Keminmaa–Kolari 110 kV voimajohdon rinnalle sen länsipuolelle. Uutta lunastusalueutta tulee 37 metriä. Pylväältä 35 pylväälle 39 saakka rakennettava voimajohto sijoittuu uuteen maastokäytävään. Uutta lunastusalueutta tulee 62 metriä. Pylväältä 40 pylväälle 52 saakka rakennettava voimajohto sijoittuu Keminmaa–Kolari 110 kV voimajohdon rinnalle sen länsipuolelle. Uutta lunastusalueutta tulee 37 metriä. Pylväältä 53 pylväälle 89 saakka rakennettava voimajohto sijoittuu Keminmaa–Kolari 110 kV voimajohdon rinnalle sen itäpuolelle. Uutta lunastusalueutta tulee 37 metriä. Pylväältä 90 pylväälle 118 saakka rakennettava voimajohto sijoittuu Djuptjärn–Keminmaa 400 kV voimajohdon rinnalle sen pohjoispuolelle. Uutta lunastusalueutta tulee 41 metriä. Pylväältä 119 pylväälle 121 saakka rakennettava voimajohto sijoittuu hakijan omistaman Viitajärven sähköaseman alueelle.

Voimajohtohankkeesta on toteutettu ympäristövaikutusten arviointimenettely vuosina 2019–2020. Yhteysviranomaisena toiminut Lapin ELY-keskus on antanut arviointiselostuksesta perustellun päätelmän. Päätelmän nojalla yhteysviranomaisena katsoo, että arvioinnin ja saadun palautteen perusteella hanke ja sen vaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia.

Hankkeella on myös Ruotsin puolelle aiheutuvia vaikutuksia. Menettelyssä on sovellettu hankkeiden valtioiden rajat

ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaa yleis-sopimusta eli ns. Espoon sopimusta (E/ECE/1250, SopS 67/1997), jonka perusteella ruotsalaisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteitä ennen kaikkea niiltä osin, kun ympäristövaikutusten voidaan katsoa koskevan Ruotsia.

YVA-menettelyn jälkeen laadittiin täydentävä lisäselvitys voimajohtohankkeen Ruotsin valtakunnan alueelle ulottuvista maisemavaikutuksista. Lisäselvityksestä kuultiin Ruotsin viranomaisia ja viranomaiset lausunnoissaan totesivat tehdyn lisäselvityksen riittäväksi. Ympäristöministeriö on kirjeellään 22.11.2021 ilmoittanut, että ympäristövaikutusten arvioinnin kansainväliseen kuulemiseen liittyvä konsultaatio on päättynyt.

Pyydetyt lausunnot

Lapin ELY-keskuksella ei ole ollut huomautettavaa hankkeesta.

Lapin liitto on todennut, että hakemuksen mukainen Tornionjoen ylittäminen aiheuttaisi maanomistajalle kohtuutonta haittaa. Voimajohtoyhteyden toteuttaminen voidaan saavuttaa myös valitsemalla vaihtoehtoinen reitti Tornionjoen ylittämiseksi useista teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisista reiteistä.

Ylitornion kunta on todennut, että kunta on antanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta lausunnon, jossa on todettu, että Tornionjokilaakso on valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Hankkeen toteuttaminen suunnitellulla tavalla Vuennonkosken kohdalla on kohtuuton ajatellen vaikutuksia, joita syntyisi alueen maanomistajille, vakitukselle ja loma-asumiselle. Hankkeen suunnittelussa on tutkittava perusteellisemmin myös vaihtoehto maakaapeloinnille. Kunta on vaatinut, että voimajohtohankkeen suunnittelussa tutkitaan muita vaihtoehtoja hankkeen toteuttamiseen siltä osin kuin suunnitelma kohdistuu Tornionjoen ylittämiseen Vuennonkosken alueelta. Kunta ei puolla lunastuslupaa johtoalueelle.

Maanomistajien kannanotot

Hanke kohdistuu 289 kiinteistön alueeseen. Kyseisten kiinteistöjen omistajat ja käyttöoikeuden haltijat ovat etukäteen antaneet suostumuksensa lunastukseen lukuun ottamatta 25 tilan, yhdeksän tiealueen, seitsemän yhteisen vesialueen ja yhden rautatiealueen omistajia. Heille on varattu tilaisuus antaa lausuntonsa hakemuksesta siten kuin lunastuslaissa säädetään.

Heikki Oukka tilan Holla 851-430-12-0 omistajana on todennut, että sähkölinja halkaisee metsäpalstan keskeltä kah-tia. Maanomistaja on edellyttänyt, että hakija lunastaa koko palstan.

Unto Eronen, Teuvo Eronen ja Juhani Myllymäki ovat vastustaneet hakemusta Vuennonkosken kalastajien puolesta. Perinnekalastuspaikka eli lippouspaikka jäisi linjan alle. On vaarana, että pitkä lipon varsi nousee niin korkealle, että aiheuttaa hengenvaaran kalastajalle. Alueella harrastetaan myös perho- ja muutakin kalastusta. Linjan aiheuttamat sähkö- ja magneettikentät eivät ole terveellisiä lähialueen asukkaille. Vuennonkosken ja Tornion välillä on varmasti paljon parempiakin paikkoja viedä linja Tornionjoen yli.

Antero Juho ja Helena Kreivi ovat pyytäneet hakemuksen hylkäämistä siltä osin kuin se kohdistuu heidän omista-miinsa kiinteistöihin. Suunniteltu voimalinja kulkee ole-massa olevien ja suunniteltujen leirintäalueen rakennusten ja muun infran yli siten, että voimajohto estää tosiasiaassa leirintäalueen laajentamisen sekä myös käytön käytännössä kokonaan. Lisäksi linja tulee Juhon asunnon pihapiirin päälle. Maanomistajat ovat katsoneet, että hakija ei ole asi-anmukaisesti selvittänyt muita vaihtoehtoja Tornionjoen ylittämiseksi. Voimajohtoreitti on Länsi-Pohjan maakunta-kaavan vastainen. Voimajohtolinjaus ei ota huomioon luon-nonsuojelulaissa tarkoitettuja maisema-arvoja.

Hakijan vastine

Hakija on todennut Lapin liiton ja Ylitornion kunnan lau-sunnoista, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arviointia kohdennettiin maa- ja metsätalouteen, asutuk-seen, maisemaan ja kulttuuriperinnön arvokohteisiin erityi-sesti Tornionjokivarressa sekä voimajohtoreitin luonnon arvokohteille ja luonnon monimuotoisuudelle aiheuttamiin vaikutuksiin. Yhteysviranomaisena ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä toiminut Lapin ELY-keskus on arvi-oitiselostuksesta 18.5.2020 antamassaan perustellussa päätelmässä todennut hankkeen ja sen vaihtoehdot toteutta-miskelpoiseksi. Kaavoissa lunastuslupahakemuksen mu-kainen voimajohto sijoittuu Tornionjoen ranta-alueella maa- ja metsätaloustarkoituksiin osoitetuille alueille. Perus-tellun päätelmän, alueen kaavoituksellisten seikkojen sekä tosiasiallisen tilanteen perusteella hakija ei näe, että voima-johto aiheuttaisi maanomistajalle kohtuutonta haittaa. Li-säksi Antero Juhon pihapiiristä tulee olemaan noin 120 met-rin etäisyys lähimpään rakennettavan voimajohdon johti-meen ja Helena Kreivin pihapiirin osalta ei tule muutosta aikaisempaan tilanteeseen, koska rakennettava voimajohto

tulee sijoittumaan pihapiiristä katsoen olemassa olevan voimajohdon taakse.

Hakija on todennut Heikki Oukan lausunnosta, että lunastuslupahakemusmenettelyssä ei ratkaista yksittäisten kiinteistöjen osalta niiden lunastusvaatimuksia. Tämä asia arvioidaan vasta lunastuslupapäätöksen myöntämisen jälkeen vireille tulevassa lunastustoimituksessa. Yleisesti voidaan sanoa, että voimajohto kylläkin pienentää kasvullisen metsämaan pinta-alaa kiinteistöllä, mutta voimajohto ei pirsto kiinteistön osia samalla tavoin kuin maantie tai rautatie. Kiinteistön eri osia voidaan voimajohdosta huolimatta edelleen hoitaa metsätaloudellisin perustein.

Hakija on todennut Unto Erosen, Teuvo Erosen ja Juhani Myllymäen lausunnosta, että vastineessa on jo aikaisemmin todettu Vuennonkoski–Viitajärvi hankkeesta laaditut selvitykset ja viranomaisarviot, joiden perusteella valittu reitti on todettu toteuttamiskelpoiseksi. Suurimmat 400 kV johdon alta mitatut magneettikentät ovat olleet 10 μ T:n luokkaa tilanteessa, jossa johdossa on kulkenut suuri virta. Siirryttäessä kauemmaksi voimajohdon keskilinjasta magneettikenttä vaimenee nopeasti. Esimerkiksi edellä mainittu kenttä pienenee kymmenesosaan noin 50 metrin etäisyydellä johdon keskilinjasta. Sosiaali- ja terveysministeriö on käsitellyt magneettikenttiä 15.12.2018 voimaan tullessa asetuksessaan (1045/2018). Väestön altistumista magneettikentille rajoitetaan asetuksessa 200 mikrotelaan (μ T), joka ei ylitä edes suoraan 400 kV voimajohtojen alla. Toisin sanoen 400 kV voimajohdon alta on mitattu magneettikentän taso, joka korkeimmillaankin on noin 5 % korkeimmasta sallitusta tasosta.

Hakija on todennut Antero Juhon ja Helena Kreivin lausunnosta, että Helena Kreivin asuinrakennuksen osalta uusi voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohdon taakse, jolloin asuinrakennuksen etäisyys voimajohtoihin ei muutu nykyisestä, koska rakennusta lähin voimajohto on jatkossakin olemassa oleva voimajohto. Antero Juhon asuinrakennuksen osalta etäisyys voimajohdon lähimpään virtajohtimeen pienenee Vuennonkoski–Viitajärvi 400 kV voimajohdon rakentamisen jälkeen 40 metrillä, mutta jää yhä noin 120 metriin. Lausunnossa on ilmaistu hyvin voimakkaasti, että rakennettava voimajohto sijoittuu olemassa olevien leirintäalueen rakennusten ja muun infran päälle, estää leirintäalueen laajentamisen ja käytön kokonaan sekä ulottuu Antero Juhon pihapiiriin päälle. Nämä väitteet eivät pidä paikkaansa. Uuden voimajohdon visuaalista vaikutusta on pyritty lieventämään yhteistyössä kiinteistönomistajien kanssa sijoittamalla uudet pylväspaikat siten, että niihin ei ole suoraa näköyhteyttä pihapiireistä. Maanomistajille

mahdollisesti aiheutuvat taloudelliset menetykset arvioidaan ja korvataan myöhemmin käynnistyvässä lunastusmituksessa, joten myöskään taloudellisia menetyksiä hankkeesta ei maanomistajille aiheudu.

Rakennettava voimajohto sijoittuu osayleiskaavassa maa- ja metsätalousalueeksi osoitetulle alueelle. Ranta-asema-kaava-alueella rakennettava voimajohto sijoittuu sekä myös maa- ja metsätaloustalouteen osoitetuille alueille. Leirintä-alue on osoitettu Tornionjoen ranta-alueelle eikä voimajohtoalue ulotu sinne saakka. Kaavoitusmonopolista huolimatta lunastusmenettelyllä toteuttavan hankkeen ei tarvitse olla maakuntakaavan tai muunkaan kaavan mukainen. Lunastuslupa myönnetään hankkeelle silloin, kun yleinen tarve sitä vaatii alueen kaavoitustilanteesta riippumatta.

Vuonna 2018 käynnistetyssä lakisäätelyssä YVA-menettelyssä tarkasteltiin tämän lupahakemuksen mukaisen voimajohtoon aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön. Arviointia kohdennettiin maa- ja metsätalouteen, asutukseen, maisemaan ja kulttuuriperinnön arvo-kohteisiin erityisesti Tornionjokivarressa sekä voimajohtoreitin luonnon arvokohteille ja luonnon monimuotoisuudelle aiheuttamiin vaikutuksiin. YVA-menettelyn yhteydessä kuultiin laajasti eri sidosryhmien osin ristiriitaistakin palautetta. Hankkeen YVA-menettelyistä tehtyjen viranomaisarvioiden jälkeen hanke ja valittu reitti on todettu toteuttamiskelpoiseksi.

Maanomistajien lisälausunto

Antero Juho ja Helena Kreivi ovat todenneet, että YVA-selvitys ja sen johtopäätökset eivät liity lunastuslupan myöntämisen perusteisiin. Juhon ja Kreivin asuinkiinteistöjen välissä oleva alue on työkäytössä. Alueelle on suunniteltu rakennettavaksi konehalli, joka jäisi kokonaan suunnitellun voimajohtoon alle. Maakuntakaavasta poikkeamista ei ole perusteltu mitenkään. Myöskään sitä ei ole perusteltu, miksi Tornionjoen ylitystä ei ole suunniteltu muiden toteuttamiskelpoisten vaihtoehtojen kohdalta.

Hakijan vastine

Hakija on todennut Antero Juhon ja Helena Kreivin lisälausunnosta, että lunastuslupahakemuksen mukaista reittiä kritisoitaessa on otettava huomioon se, että hakija ei ole rakentamassa voimajohtoa, joka päättyy Tornionjokeen. Koska kyseessä on rajajohto, on myös Ruotsin puolella voimajohtoa varten löydettävä toteuttamiskelpoinen reitti. Hankkeen esisuunnitteluvaiheessa vuonna 2017 hakija ja Svenska kraftnät tarkastelivat yhteistyössä useita vaihtoehtoisia Suomen ja Ruotsin välisen rajan ylityskohtia sekä ylityskohtiin

johtavia reittejä. Tarkastelun lähtökohtana oli löytää molempien yhtiöiden kannalta toteutuskelpoisin vaihtoehto, jolla voitaisiin edetä kansallisiin ympäristövaikutusten arviointi- (YVA-) ja lupamenettelyihin ja yksityiskohtaisempaan reittisuunnitteluun. Ruotsin puolella Vuennonkoski muodostui ainoaksi mahdolliseksi ylityspaikaksi matkalla kohti Messauren sähköasemaa. YVA-menettelyssä on tämän jälkeen arvioitu ainoastaan Vuennonkosken ylittävä reitti sillä tavoin, että YVA-menettelyssä on Vuennonkoskella tarkasteltu kaksi ylityskohtaa.

Esisuunnitteluvaiheessa poissuljetut vaihtoehdot eivät ole olleet YVA-menettelyn kohteena. Arviointiselostuksessa ei muita toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja ole, koska YVA-menettelyssä on arvioitu ainoastaan esisuunnitteluvaiheessa ainoaksi toteuttamiskelpoiseksi arvioitua Vuennonkosken ylittävää reittiä. Esisuunnitteluvaiheessa vaihtoehdot muodostettiin paikkatietoaineistojen ja karttatarkastelun pohjalta, kummankin yhtiön näkökulmasta potentiaalisista vaihtoehdoista. Vaihtoehtotarkastelussa oli mukana seitsemän eri ylityskohtaa Tornionjoella, jotka sijaitsivat Ylitorion Kauvosaarenpään ja Tornion Kukkolankosken välillä. Vaihtoehtojen tarkastelussa arvioitiin varsinaisen ylityskohdan ympäristöllisten ja teknisten reunaehto- jen lisäksi ylityskohtaan pääsyn edellyttämän reitin toteutuskelpoisuutta. Tarkasteltavia tekijöitä olivat esimerkiksi ylityskohdan ja sille pääsyyn edellyttämän reitin läheisyydessä oleva asutus, ympäristölliset tekijät (maisemalliset ja kulttuuriympäristölliset arvot, luontoarvot, suojelualueet), tekniset reunaehdot (muun muassa voimajohdon ylityspituus Tornionjoella, tulvariski, maaperä ja topografia). Näistä esisuunnitteluvaiheen vaihtoehdoista toteutuskelpoiseksi todettiin ainoastaan Vuennonkosken ylittävä vaihtoehto, jota arvioitiin YVA-menettelyssä.

Maanomistajat ovat vedonneet erityisesti maakuntakaavassa esitettyyn reittivaihtoehtoon Kukkolankoskella, jota ei esisuunnitteluvaiheessa todettu toteuttamiskelpoiseksi. Kukkolankoskella tutkittiin kahta Tornionjoen ylitysvaihtoehtoa. Pohjoinen Tornionjoen ylitys oli teknisesti toteuttamiskelpoinen, mutta erityisesti Ruotsin puolella haasteita aiheuttivat asutus ja Kukkolankosken matkailukohteet, joihin ylityskohdalla olisi merkittäviä negatiivisia vaikutuksia. Edellä mainittujen tekijöiden perusteella vaihtoehtoa F pohjoinen ei nähty toteutuskelpoiseksi. Vaihtoehdossa F eteläinen Tornionjoen ylitys oli teknisesti toteuttamiskelpoinen. Suomen puolella ylityskohdasta oli purettu 220 kilovoltin voimajohto, jonka paikalle uutta voimajohtoa alun perin suunniteltiin. Ruotsin puolella tämä ylityskohta olisi kuitenkin edellyttänyt useiden vakituisten sekä loma-asuntojen ostamista. Edellä mainittujen tekijöiden perusteella vaihto-

ehtoa F eteläinen ei nähty toteutuskelpoiseksi. Edellä mainittujen syiden perusteella Kukkolankoskea ei voitu pitää toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona eikä sitä näin ollen ole YVA-menettelyssä arvioitu.

On huomattava, että 10 vuotta sitten Suomen puolella tehty maakuntakaavavaraus ei yksin ole osoitus reitin toteuttamiskelpoisuudesta, vaan toteuttamiskelpoisuus Kukkolan koskenkin osalta arvioitiin erikseen esisuunnitteluvaiheessa yhteistyössä Svenska Kraftnätin kanssa ottaen huomioon toteuttamismahdollisuudet Ruotsin puolella. Pitää myös ottaa huomioon, että johdon päätepiteitä ei vielä tiedetty maakuntavarausta tehtäessä. Maakuntakaavan reittivaraus ei luonnollisestikaan ole sitova aluevaraus.

Jo vuonna 2016 laaditussa rajasiirtokapasiteetin kehittämistarveselvityksessä todettiin, että sähkönsiirto Suomen ja Ruotsin välillä on Euroopan ruuhkaisimpia suhteessa sähkönsiirtoverkon kapasiteettiin. Maiden välinen rajasiirtokapasiteetti on usein riittämätön, jolloin sähkömarkkinat eivät voi toimia tehokkaasti ja sähkön hinnat eriytyvät. Tästä on seurannut sähkön hinnan nousu Suomessa suhteessa Pohjois-Ruotsiin, joka on puhtaan sähkön ylituotantoaluetta. Rakennettava voimajohto vahvistaa Suomen ja Pohjois-Ruotsin välistä sähkönsiirtokapasiteettia, millä on sähkön hintaa laskeva vaikutus Suomessa. Tällä on varsinkin nykytilanteessa erittäin suuri kansantaloudellinen merkitys. Sähkönsiirtokapasiteetti Ruotsista Suomeen kasvaa 800 megawattia. Kapasiteetin lisäyksen lisäksi yhteys parantaa sähkön riittävyttä ja toimitusvarmuutta sekä nopeuttaa vihreää siirtymää Suomessa. Uusi yhteys mahdollistaa etenkin Pohjois-Suomessa uusiutuvan energian tuotanto- ja kulu- tuskohteiden liittäminen kantaverkkoon ja edistää näin Suomen ja Euroopan Unionin ilmastotavoitteita. Yhteys onkin mainittu Suomen ilmasto- ja energiastrategiassa ja nimetty myös EU:ssa ns. PCI-hankkeeksi (Project of Common Interest). Laajemmin kolmas vaihtosähköyhteys Suomesta Ruotsiin hyödyttää useita EU-maita Itämeren alueella. Se mahdollistaa uusiutuvan sähköntuotannon lisäämisen Pohjoismaiden lisäksi myös laajemmin Itämeren alueella. Uusi rajayhteys tehostaa eurooppalaisia sähkömarkkinoita vähentämällä merkittäviä ja pitkäaikaisia hintaeroja Pohjoismaissa ja Baltiassa.

V a l t i o n e u v o s t o on käsitellyt hakemuksen ja todennut, että hanke on yleisen tarpeen vaatima ja että omaisuuden lunastus on tarpeen hankkeen toteuttamisessa sekä että johtosuunta on tarkoituksenmukainen. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn, siihen sisältyvän valtioiden rajat ylittäviin vaikutuksiin liittyvien kansainvälistä kuulemista koskevien asiakirjojen ja yhteysviranomaisen perustellun päätelmän perusteella hanke on toteuttamiskelpoinen.

Tämän vuoksi valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 4 §:n nojalla antaa Fingrid Oyj:lle luvan hakemuksen ja siihen liitetyn kartan mukaisesti lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Tornion kaupungissa ja Ylitornion kunnassa. Lunastus alkaa Ylitornion kunnassa sijaitsevalta kiinteistöltä Kai-nuun Voima 976-403-62-2 ja päättyy Tornion kaupungissa sijaitsevalle kiinteistölle Vii-tajärven sähköasema 851-420-62-1. Johdon pituus on noin 47,4 kilometriä. Johtoaukean leveys on 42 metriä. Sen kummallekin puolelle lunastetaan 10 metriä leveät reuna-vyöhykkeet, joilla kasvavien puiden korkeus on rajoitettu siten, etteivät ne aiheuta vaa-raa johdolle.

Rautatieliikennekäytössä olevien rautatiekiinteistöjen alueilla johto rakennetaan siten, että rautatien käyttö turvataan. Sijoitettaessa ja pysytettäessä johtoa rautatiealueen ylä-puolelle on noudatettava sähköturvallisuusmääräyksiä ilmajohdoista liikenneväylän lä-heisyydessä. Johdon rakenteesta ja sijainnista ei saa aiheutua vaaraa rautatieliikenteelle.

Johdon omistajalla on sähkön ja tiedon siirtämiseen tarpeellisten johtojen, pylväiden ja muiden laitteiden rakentamista, käyttöä, tarkastamista, kunnossapitoa, korjaamista ja uusimista varten oikeus:

- 1) pystyttää ja pitää johtoaukealla sähkönsiirtojohto pylväineen, johtoköysineen ja muine laitteineen sekä tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen,
- 2) suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla ja suorittaa maadoituksia, joista ai-heutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille,
- 3) pitää johtoaukea vapaana puista, vesoista ja rautatiealuetta lukuun ottamatta muista esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnos-sapitoon,
- 4) poistaa johtoaukealta rautatiealuetta lukuun ottamatta rakennukset ja muut raken-teet, joiden paikoillaan pitämisestä tai sinne pystyttämisestä ei ole erikseen sovittu,
- 5) sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat niin, että ne ovat helposti havaittavissa,
- 6) merkitä reunavyöhykkeellä sekä erityisestä syystä myös johtoalueen ulkopuolella kasvavat puut, jotka korkeutensa takia saattavat olla vaarallisia johdon säilymi-selle, ja kaataa tällaiset puut, jollei metsänomistaja itse huolehdi niiden kaatami-sesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta aiheutuva va-hinko korvataan erikseen maanomistajalle.
- 7) Johdon omistajan lukuun työskentelevillä henkilöillä on oikeus jalan tai ajoneu-volla liikkua johtoaukeaa pitkin pylväältä toiselle. Hakijalla on oikeus tätä varten tehdä sinne rautatiealuetta lukuun ottamatta väliaikaisia ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossapitää johtoaukealla olevissa aidoissa tarpeellisia veräjiä sekä käyttää hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistölle kuuluvia teitä ja polkuja sekä tarvit-taessa muitakin alueita kulkemiseen jalan tai moottorikäyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

Lunastettava käyttöoikeus rajoittaa omaisuuden luovuttajan oikeuksia seuraavasti:

- 1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja ja rautatien käytölle tarpeellisia laitteita lukuun ottamatta.
- 2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin eikä tukirakenteisiin.
- 3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväsrakenteita. Etäisyys luetaan ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.
- 4) Johtoaukealla ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä rautatiealuetta lukuun ottamatta pitää rakennuksia tai kahta (2) metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennuksia ei saa rautatiealuetta lukuun ottamatta rakentaa 31 metriä lähemmäksi johtoaukean keskilinjaa.
- 5) Reunavyöhykkeillä kasvavat puut saavat johtoaukean reunassa olla enintään 10 metriä korkeita ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa korkeampia kuin puiden etäisyys on johtoaukean reunasta.
- 6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n nojalla lunastustoimituksessa tarkemmin määrättäväksi.

Koska hakija on ennakkohaltuunottolupaa pyytäessään esittänyt, että johdon tulisi olla valmiina jo vuonna 2025, valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 58 §:n nojalla myöntää hakijalle oikeuden ottaa haltuunsa lunastettavan omaisuuden ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa (ennakkohaltuunottolupa).

Lunastuslupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lunastuslain 87 §:n mukaan ennakkohaltuunotto-luvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea valittamalla muutosta.

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Kai Mykkänen

Ylitarkastaja

Johanna Juvonen

TIEDOKSI

Maanmittauslaitos
Suomen ympäristökeskus
Lapin ELY-keskus
Lapin liitto
Tornion kaupunki
Ylitornion kunta
Väylävirasto
Fingrid Oyj
Maanomistajat

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteen oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, kotikunta ja puhelinnumero
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä

tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki

käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki

puhelinvaihe: 029 56 40200

telefax: 029 56 40382

sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 530 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455/#P5>